

RÓŻNICE INDYWIDUALNE HISTORIA DETERMINANTY ZASTOSOWANIA

STRELAU J.

wydawnictwo: SCHOLAR , rok wydania 2014, wydanie I

Spis treści:

Wstęp

Część I. WPROWADZENIE DO PSYCHOLOGII RÓŻNIC INDYWIDUALNYCH

Rozdział 1. Krótka historia psychologii różnic indywidualnych

- 1.1. Różnice między ludźmi jako przedmiot rozważań filozofów i lekarzy w okresie przeddarwinowskim
- 1.2. Początki badań empirycznych nad różnicami indywidualnymi
- 1.3. Wkład Allporta w teorie osobowości oparte na koncepcji różnic indywidualnych
- 1.4. Podsumowanie

Rozdział 2. Różnice indywidualne i pojęcia służące do ich opisu

- 2.1. Jednostka (człowiek, zwierzę) jako zjawisko niepowtarzalne
- 2.2. Cecha i pochodne od niej konstrukty jako podstawowe kategorie służące do opisu różnic indywidualnych
- 2.3. Typ jako kategoria klasyfikacyjna oparta na koncepcji cech
- 2.4. Podsumowanie

Rozdział 3. Determinanty różnic indywidualnych

3.1. Nieporozumienie wokół sporu: „dziedziczność czy środowisko?”

3.2. Selekcja jako źródło wnioskowania o wkładzie dziedziczności i środowiska w różnice indywidualne w zachowaniu zwierząt

3.3. Wkład dziedziczności i środowiska w różnice indywidualne u ludzi: podstawowe paradygmaty i metody klasycznej genetyki zachowania

3.4. Zastosowanie genetyki molekularnej do badań nad zachowaniem

3.5. Geneza różnic indywidualnych w świetle teorii ewolucji

3.6. Podsumowanie

Część II. INTELIGENCJA

Rozdział 4. Definicja i struktura inteligencji

4.1. Czym jest inteligencja? Definicje

4.2. Struktura inteligencji

4.3. Podsumowanie

Rozdział 5. Mechanizmy poznawcze leżące u podstaw inteligencji psychometrycznej

5.1. Związek inteligencji z czasem reakcji na proste bodźce

5.2. Procesy pamięci i uwagi leżące u podstaw inteligencji

5.3. Podsumowanie

Rozdział 6. Korelaty biologiczne inteligencji

6.1. Czynność bioelektryczna mózgu a inteligencja

6.2. Metody obrazowania mózgu jako narzędzia wykorzystywane w poszukiwaniu związku między jego strukturą i funkcjonowaniem a inteligencją

6.3. Wielkość mózgu a inteligencja

6.4. Model plastyczności neuronalnej jako podłoże neurofizjologiczne inteligencji

6.5. Rola czynników genetycznych i środowiskowych w kształtowaniu różnic indywidualnych w inteligencji

6.6. Ewolucja mózgu a inteligencja

6.7. Podsumowanie

Rozdział 7. Pomiar inteligencji: IQ – testy – charakterystyki demograficzne – kontrowersje i konsekwencje społeczne

- 7.1. Testy inteligencji skonstruowane w pierwszych dekadach ubiegłego stulecia
- 7.2. Diagnoza inteligencji w warunkach polskich
- 7.3. Czym jest iloraz inteligencji?
- 7.4. Kontrowersje i konsekwencje społeczne dotyczące testów inteligencji
- 7.5. Charakterystyka inteligencji w aspekcie demograficznym
- 7.6. Kilka uwag odnośnie do relacji: testy inteligencji a pojęcie „inteligencja”
- 7.7. Podsumowanie

Rozdział 8. Funkcjonalne znaczenie inteligencji i jej rola w praktyce

- 8.1. Pionierskie badania Termana nad powodzeniem życiowym dzieci o wybitnej inteligencji: studium longitudinalne
- 8.2. Inteligencja a wykształcenie
- 8.3. Związek inteligencji z wysokością dochodów, ubóstwem i patologią życia codziennego
- 8.4. Wnioski z badań nad funkcjonalnym znaczeniem inteligencji i próba całościowego ujęcia roli inteligencji jako predyktora powodzenia życiowego
- 8.5. Podsumowanie

Część III. TEMPERAMENT

Rozdział 9. Pionierzy współczesnych badań nad temperamentem

- 9.1. Definicje temperamentu
- 9.2. Teoria PEN – koncepcja trzech superczynników w ujęciu Eysencka
- 9.3. Model temperamentu Thomasa i Chess oparty na stylach zachowania
- 9.4. Podsumowanie

Rozdział 10. Teorie temperamentu skoncentrowane na dziecku

- 10.1. Behawioralno-genetyczna teoria temperamentu
- 10.2. Rozwojowy model temperamentu
- 10.3. Emocjonalna teoria temperamentu

- 10.4. Koncepcja temperamentu zahamowanego i niezahamowanego
- 10.5. Podobieństwa i różnice między teoriami temperamentu dziecka
- 10.6. Podsumowanie

Rozdział 11. Funkcjonalne znaczenie temperamentu dzieci

- 11.1. Temperament trudny i dobroć dopasowania jako konstrukty stanowiące podstawę pionierskich badań nad funkcjonalnym znaczeniem temperamentu dzieci
- 11.2. Modele tłumaczące związek temperamentu z psychopatologią
- 11.3. Temperament dziecka a zaburzenia internalizacyjne
- 11.4. Temperament dziecka a zaburzenia eksternalizacyjne
- 11.5. Temperament dziecka a zaburzenia eksternalizacyjne i internalizacyjne
- 11.6. Cechy temperamentu dziecka a zespół ADHD
- 11.7. Cechy temperamentu dziecka i młodzieży a funkcjonowanie poznawcze i osiągnięcia szkolne
- 11.8. Podsumowanie

Rozdział 12. Teorie temperamentu człowieka dorosłego

- 12.1. Neuropsychologiczny model temperamentu
- 12.2. Teoria poszukiwania doznań
- 12.3. Psychobiologiczny model temperamentu
- 12.4. Pozytywny i negatywny afekt jako dwa podstawowe wymiary temperamentu
- 12.5. Regulacyjna teoria temperamentu
- 12.6. Podsumowanie

Rozdział 13. Funkcjonalne znaczenie temperamentu i jego mechanizmów biologicznych u osób dorosłych

- 13.1. Miejsce aktywacji w badaniach nad temperamentem
- 13.2. Argumenty uzasadniające poszukiwanie związku między stresem i temperamentalnym czynnikiem ryzyka zaburzeń w zachowaniu oraz patologii
- 13.3. Badania nad związkiem temperamentu osób dorosłych z konsekwencjami ekstremalnego stresu
- 13.4. Związek cech temperamentu osób dorosłych z psychopatologią i innymi schorzeniami
- 13.5. Rola cech temperamentu w funkcjonowaniu zawodowym
- 13.6. Podsumowanie

Część IV. OSOBOWOŚĆ

Rozdział 14. Osobowość jako zespół cech: od Allporta do modelu Wielkiej Piątki

- 14.1. Gordon Allport – inicjator teorii osobowości opartych na pojęciu cechy
- 14.2. Szesnastoczynnikowy model osobowości w ujęciu Raymonda Cattella
- 14.3. Leksykalne badania nad strukturą osobowości
- 14.4. Psychometryczne badania nad strukturą osobowości w ramach modelu PMO
- 14.5. Typy osobowości jako specyficzna konfiguracja czynników postulowanych w ramach modelu PMO
- 14.6. Podsumowanie

Rozdział 15. Rozwój osobowości w kontekście zmienności versus stałości i tendencja do sprowadzania jej struktury do jednego czynnika

- 15.1. Od temperamentu do osobowości
- 15.2. Stałość i zmienność cech temperamentu i osobowości
- 15.3. Czy Spearmanowski czynnik g znajdzie swój odpowiednik w obszarze osobowości?
- 15.4. Podsumowanie

Rozdział 16. Funkcjonalne znaczenie cech osobowości wchodzących w skład Wielkiej Piątki

- 16.1. Cechy osobowości a osiągnięcia akademickie – spojrzenie ogólne
- 16.2. Metaanalizy wyników badań dotyczących związku Wielkiej Piątki z działalnością akademicką – stan wiedzy z pierwszej dekady XXI stulecia
- 16.3. Czynniki Wielkiej Piątki a różne aspekty działalności zawodowej
- 16.4. Związek przedsiębiorczości z cechami osobowości
- 16.5. Związek czynników Wielkiej Piątki z psychopatologią
- 16.6. Podsumowanie

Część V. STYL JAKO KONSTRUKT PSYCHOLOGICZNY OPISUJĄCY RÓŻNICE INDYWIDUALNE W SPOSOBIE FUNKCJONOWANIA CZŁOWIEKA

Rozdział 17. Pojęcie stylu i jego zastosowanie do charakterystyki różnic indywidualnych w sposobie funkcjonowania poznawczego

17.1. Pojęcie stylu podkreślające różnice indywidualne w sposobie zachowania i przebiegu procesów psychicznych człowieka

17.2. Wybrane koncepcje stylów poznawczych

17.3. Style poznawcze jako system funkcjonalny

17.4. Styl intuicyjny – analityczny i sposób jego pomiaru

17.5. Podsumowanie

Rozdział 18. Style radzenia sobie ze stresem

18.1. Strategie i style radzenia sobie ze stresem

18.2. Koncepcje stylów i strategii radzenia sobie ze stresem i sposób ich pomiaru

18.3. Model stylu twórczego zachowania

18.4. Podsumowanie

Część VI. INTELIGENCJA EMOCJONALNA

Rozdział 19. Inteligencja emocjonalna: pojęcie, diagnoza i związek z innymi charakterystykami

19.1. Etap rozwoju badań, na tle których powstała koncepcja inteligencji emocjonalnej

19.2. Co rozumiemy przez inteligencję emocjonalną i jak przebiega jej rozwój?

19.3. Diagnoza inteligencji emocjonalnej i jej związki z innymi charakterystykami indywidualnymi

19.4. Wkład polskich badaczy w diagnozę i poznanie struktury inteligencji emocjonalnej

Rozdział 20. Funkcjonalne znaczenie inteligencji emocjonalnej

20.1. Inteligencja emocjonalna wzbogaca wiedzę

o roli czynników determinujących funkcjonowanie człowieka w różnych sytuacjach

20.2. Inteligencja emocjonalna a osiągnięcia akademickie

20.3. Rola inteligencji emocjonalnej w funkcjonowaniu zawodowym

20.4. Inteligencja emocjonalna a zdrowie psychiczne

20.5. Podsumowanie

Część VII. KREATYWNOŚĆ

Rozdział 21. Pojęcie kreatywności i metody jej pomiaru

21.1. Pojęcie kreatywności

21.2. Modele prezentujące wkład zmiennych determinujących twórczość

21.3. Narzędzia służące do pomiaru kreatywności

21.4. Narzędzia diagnostyczne kreatywności i osiągnięć twórczych stosowane w Polsce

21.5. Podsumowanie

Rozdział 22. Kreatywność i aktywność twórcza a inne charakterystyki indywidualne

22.1. Kreatywność a inteligencja

22.2. Kreatywność a osobowość

22.3. Związek cech osobowości z działalnością twórczą

22.4. Rola temperamentu jako czynnika związanego z kreatywnością i aktywnością twórczą

22.5. Podsumowanie

Rozdział 23. Funkcjonalne znaczenie kreatywności i aktywności twórczej

23.1. Kreatywność a osiągnięcia szkolne

23.2. Związek twórczości z psychopatologią

23.3. Podsumowanie

Część VIII. RÓŻNICE INDYWIDUALNE W ZACHOWANIU ZWIERZĄT

Rozdział 24. Czego możemy się dowiedzieć o osobowości i zdolnościach z badań nad zwierzętami?

24.1. Początki badań nad różnicami indywidualnymi w zachowaniu zwierząt i ich wpływ na rozwój psychologii różnic indywidualnych

24.2. Cechy osobowości/temperamentu jako przedmiot badań na kręgowcach

24.3. Prawidłowości leżące u podstaw badań nad różnicami indywidualnymi w zachowaniu i charakterystykach osobowościowych zwierząt

24.4. Różnice indywidualne w funkcjonowaniu poznawczym zwierząt – na przykładzie zachowania myszy

24.5. Badania nad zdolnościami poznawczymi naczelnych

24.6. Diagnoza cech temperamentu/osobowości zwierząt na podstawie pięcioczynnikowego modelu osobowości

24.7. Podsumowanie

Rozdział 25. Cechy temperamentu/osobowości wybranych zwierząt domowych

25.1. Cechy osobowości/temperamentu psa

25.2. Cechy osobowości/temperamentu konia

25.3. Podsumowanie

Zakończenie

Bibliografia

Indeks nazwisk

Indeks rzeczowy

Spis zdjęć i ich źródła